

Lijst van vragen

De vaste commissie voor Defensie heeft een aantal vragen voorgelegd aan de Minister van Defensie over uw brief van 4 december 2015 inzake de **Voortgangsrapportage vastgoed Defensie** (Kamerstuk **33 763**, nr. **92**).

Voorzitter van de commissie,
Ten Broeke

Adjunct-griffier van de commissie,
Van Eck

- Nr. Vraag
- 1 Op welke wijze gaat u de financiële gevolgen van de vertragingen van verschillende vastgoedmaatregelen binnen de bestaande financiële kaders opvangen? Hoe gaat u de Kamer hierover informeren?
  - 2 Binnen welke termijn kunt u de Kamer informeren over de besluitvorming ten aanzien van de verhuizing van Defensie Materieel Organisatie (DMO) naar de Kromhoutkazerne?
  - 3 Bent u bereid bij de uitvoering van de motie Knops (34 300-X, nr. 34) om te komen tot structurele versterking van de personele capaciteit in de verwervingsketen, ook de consequenties daarvan voor de vastgoedbehoefte te betrekken, in het bijzonder ten aanzien van DMO?
  - 4 Wat is de aanvullende taakstelling aan de defensieonderdelen, die het risico voor het niet tijdig behalen van de opbrengsten ondervangt?
  - 5 Klopt het dat investering van de provincie Noord-Brabant ten behoeve van het motoronderhoud F-35 in Woensdrecht doet, een lening aan Defensie is? Zo ja, wat zijn dan de kosten van deze lening voor Defensie?
  - 6 Waarom gaat u de voortgang van het project in Woensdrecht, ten behoeve van het motoronderhoud F-35, opnemen in de voortgangsrapportage Vastgoed en niet in de voortgangsrapportage groot project Verwerving F-35?
  - 7 Waarom bent u voornemens om de Kamer via de voortgangsrapportages Vastgoed te informeren over de bouw en inrichting van een F-35 motorenfaciliteit te Woensdrecht en niet (eveneens) via de halfjaarrapportages groot project Verwerving F-35? Wat zijn uw overwegingen hierbij?
  - 8 Bent u bereid de Kamer behalve via de Vastgoedrapportage ook in de halfjaarrapportage groot project Verwerving F-35 te informeren over het motorenonderhoud F35 in Woensdrecht? Zo nee, waarom niet?
  - 9 Heeft de plaatsing van nieuwe NAVO-zaken in Den Haag (bijvoorbeeld cyber) nog gevolgen voor het vastgoed (kosten) van Defensie?
  - 10 Welke kosten brengt het later afstoten van de Koningin Beatrixkazerne met zich mee?
  - 11 Klopt het dat het besluit om de Koningin Beatrixkazerne aan te houden slechts voor vijf jaar geldt?
  - 12 Wat is de reden dat er (nog) niet besloten is om de Koningin Beatrixkazerne definitief aan te houden?
  - 13 Hoe reëel is het gezien de veranderende veiligheidssituatie om de Koningin Beatrixkazerne na het uitstel van 5 jaar alsnog af te stoten? Is het niet verstandiger deze locatie aan te houden?
  - 14 Wat houdt tijdelijke commerciële exploitatie in en hoe lang is tijdelijk?
  - 15 Wat zijn de gevolgen onder andere financieel van vijf jaar langer openhouden van Koningin Beatrixkazerne?
  - 16 Kunt u aangeven wanneer u het risicomanagement ten aanzien van het vastgoed dusdanig op orde heeft, dat u conform uw eerdere toezeggingen de Kamer kan informeren over de omvang van de verschillende risico's en bijbehorende beheersmaatregelen?
  - 17 Uit de zesde voortgangsrapportage blijkt dat het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) onvoldoende capaciteit heeft om de planning van alle vastgoedmaatregelen van Defensie te halen. Het RVB zal waar mogelijk meer personeel inzetten. Zal er sprake zijn van extra kosten? Zo ja, hoe zult u tot een eerlijke verdeling van deze kosten komen?

- Nr. Vraag
- 18 Wanneer verwacht u het overleg met de bonden over de tandheelkundige zorg af te ronden?
- 19 Kun u toelichten waarom de maatregel «herinrichting van de munitieketen» met vier jaar is uitgesteld? Anders geformuleerd: waar is de vier jaar precies op gebaseerd?
- 20 Hoe krijgt de Kamer inzicht in de wijze waarop Defensie de financiële gevolgen van de vertragingen van verschillende vastgoedmaatregelen binnen de bestaande financiële kaders opvangt?
- 21 Waarom heeft u, in tegenstelling tot eerdere toezeggingen, in de risicoparagraaf nog steeds geen inschatting gemaakt van de omvang van de verschillende risico's en bijbehorende beheersmaatregelen? Wanneer gaat u deze toezeggingen gestand doen?
- 22 Kunt u aangeven wanneer Defensie het risicomangement ten aanzien van het vastgoed dusdanig op orde heeft, dat u conform uw eerdere toezeggingen de Kamer kan informeren over de omvang van de verschillende risico's en bijbehorende beheersmaatregelen?
- 23 Kunt u aangeven of sprake zal zijn van extra kosten als het Rijksvastgoedbedrijf waar mogelijk meer personeel inzet, nu uit de rapportage blijkt dat er onvoldoende capaciteit is om de planning van de vastgoedmaatregelen van Defensie te halen? Zo ja, kunt u aangeven hoe u tot een eerlijke verdeling van deze kosten zal komen?
- 24 Indien de planning van bepaalde vastgoedmaatregelen wordt aangepast en dit tot uitstel en/of vertragingen leidt, welke partij – Defensie of het RVB – draagt dan het financiële risico? Kunt u in de volgende rapportage Vastgoed de Kamer eenduidig en transparant informeren over eventuele negatieve financiële gevolgen per vastgoedmaatregel, welke partij welk deel van de kosten zal dragen en welke overwegingen daarbij gemaakt zijn?
- 25 Wanneer zijn de plannen die samenhangen met de reorganisatie bij de Defensie Gezondheidszorgorganisatie (DGO) volledig uitgewerkt?
- 26 Welke kosten brengt het uitstel van de DGO-reorganisatie met zich mee?
- 27 Welke kosten brengt het uitstellen van de Herinrichting van de munitieketen de komende vier jaar met zich mee?
- 28 Wat is het (maximale) investeringsbedrag voor de Michiel Adriaanszoon de Ruyterkazerne in Vlissingen?
- 29 Wat betekent de verhoging van het totale investeringsbedrag (van 395,3 naar 407,7) voor de structurele exploitatielast van het vastgoed bij Defensie (afschrijving)?
- 30 Waardoor en met hoeveel stijgen de investeringskosten voor de sluiting van de Joost Dourleinkazerne op Texel?
- 31 Welke maatregelen zijn/worden er genomen om kostenstijgingen zoals aan de orde bij de sluiting van de Joost Dourleinkazerne, bij andere projecten te voorkomen?
- 32 Wanneer is de uitwerking van de plannen rondom de Air Operations and Control Stations (AOCS) en de herbelegging van het Instituut Defensie Geneeskundige Opleidingen (IDGO) klaar?
- 33 Welke maatregelen neemt Defensie om kostenstijgingen, zoals deze bv opgetreden zijn bij de Dourleinkazerne in Texel, onder controle te krijgen?
- 34 Hoe gaat Defensie het verloop van de maatregelen om kostenstijgingen onder controle te krijgen terugkoppelen naar de Kamer?
- 35 Waar komt de financiële ruimte vandaan om de kosten van alle vertragingen, binnen de huidige kaders, op te vangen?

- Nr. Vraag
- 36 Welke projecten zijn vertraagd door het tekort aan personeel?
- 37 Wanneer is de nieuwe planning, die gemaakt wordt door het RVB en Defensie, klaar?
- 38 De nieuwe planning van het RVB moet realistischer worden; was de oude dat dan niet?
- 39 Wie gaat de extra kosten (voor bv inhuur van externen) en de eventuele nieuwe financiële risico's die deze nieuwe planning met zich meebrengt dragen, het RVB of Defensie?
- 40 Welke kosten zijn verbonden aan de vertraging van de herinrichting van het Defensiebedrijf Grondgebonden Systemen?
- 41 Op welke wijze worden de latere besparingen op de vastgoedexploitatie betaald?
- 42 Ten koste van welke andere geplande uitgaven gaan de verlate besparingen op de vastgoedexploitatie?
- 43 Kunt u aangeven wanneer Defensie het risicomanagement ten aanzien van het vastgoed dusdanig op orde heeft, dat u conform uw eerdere toezeggingen de Kamer kan informeren over de omvang van de verschillende risico's en bijbehorende beheersmaatregelen?
- 44 Kunt u aangeven of sprake zal zijn van extra kosten als het RVB waar mogelijk extra personeel inzet? Zo ja, hoe zult u tot een eerlijke verdeling van deze kosten komen?
- 45 Kunt u specifieke voorbeelden noemen hoe u de financiële gevolgen voor de vertragingen binnen de bestaande kaders opvangt?
- 46 Wie zal de kosten voor het extra personeel bij het RVB ten behoeve van de defensieportefeuille betalen?
- 47 Is het mogelijk om de extra in te zetten mensen bij het RVB uit de defensieorganisatie zelf te werven, bijvoorbeeld diegene die vanwege de weigering van een Verklaring van Geen Bezwaar (VGB) een andere plek moeten krijgen?
- 48 Wie draagt uiteindelijk het financiële risico als projecten vertraging lopen? Is dat defensie of het RVB? Zijn hier afspraken over gemaakt?
- 49 Wat is de stand van zaken wat betreft het overleg met bonden over tandheelkundige zorg en wanneer verwacht men het overleg af te ronden?
- 50 Wat zijn de financiële gevolgen van vier jaar uitstel van de maatregel «Herinrichting munitieketen»?
- 51 Wanneer verwacht men de drie overgebleven (investerings-)maatregelen volledig uitgewerkt te hebben, wat belangrijk is om investeringen nauwkeuriger vast te stellen?
- 52 Wat zijn de gevolgen van de vertraging in de ontwikkeling van de Michiel Adriaanszoon de Ruyterkazerne Vlissingen?
- 53 Wanneer is de rapportage over het risicomanagement bij het vastgoed bij Defensie klaar?
- 54 Welke kosten zijn er verbonden aan de externe deskundigheid voor de uitwerking van de risicomanagement van het Defensievastgoed?
- 55 Zijn er extra kosten verbonden aan de vertraging bij de projectplanning rond de De Ruyterkazerne in Vlissingen?
- 56 Welke kosten brengen de aanvullende behoeften mbt het project in Vlissingen (onderbrengen van de KMar- en Natres-eenheden) met zich mee?
- 57 Zijn de benodigde onderzoeken die moeten leiden tot een goede risicoverdeling inmiddels afgewerkt en is de verdeling van de risico's tussen de bij de veranderingen in Vlissingen betrokken partijen inmiddels tot stand is gekomen?

- Nr. Vraag
- 58 Wat is de verdere planning voor de aanbesteding van de De Ruyterkazerne? Wanneer moet de aanbesteding wel gedaan zijn?
- 59 Klopt het dat het bij de bouw van de nieuwe marinierskazerne aannemelijk is dat er nog extra vertraging komt bovenop de vertraging van een jaar die al is ontstaan? Zo ja, kunt u aangeven hoeveel die extra vertraging is?
- 60 Welke partij, Defensie of het RVB, draagt het financiële risico indien de planning van bepaalde vastgoedmaatregelen wordt aangepast en dit tot uitstel en/of vertragingen leidt? Kunt u in de volgende rapportage Vastgoed de Kamer eenduidig en transparant informeren over eventuele negatieve financiële gevolgen per vastgoedmaatregel, welke partij welk deel van de kosten zal dragen en welke overwegingen daarbij gemaakt zijn?
- 61 Kunt u nadere details geven over de opdracht die de externe deskundige krijgt? Welke opdracht krijgt hij? Welke producten levert hij op? Zijn er mijlpalen? Wanneer ontvangt u de eerste producten? Wanneer is het eindproduct klaar en deelbaar met de Kamer?
- 62 Kunt u de opdracht aan externe deskundige en zijn werkzaamheden nader toelichten?
- 63 Wanneer verwacht u de uitwerking van risicomanagement met behulp van een externe deskundige klaar te hebben?
- 64 Wanneer verwacht men de integrale nieuwe planning van het project Michiel Adriaanszoon de Ruyterkazerne te Vlissingen af te ronden?
- 65 Is er meer duidelijkheid over de startdatum van aanbesteding van de kazerne te Vlissingen?
- 66 Wat zijn de gevolgen voor het aanwijzen van het Zuluhal gemeentelijk monument door de gemeente Zeist?
- 67 Kunt u een update geven van de stand van zaken ten aanzien van de verplaatsing van het Haagse deel van de DMO naar de Kromhoutkazerne in Utrecht, sinds uw laatste brief van 23 oktober (32 678, nr. 32)? Is uw inschatting dat DMO uiteindelijk naar de Kromhoutkazerne gaat verhuizen?
- 68 In hoeverre is de verhuizing van de DMO van de Frederikkazerne te Den Haag naar de Kromhoutkazerne in Utrecht noodzakelijk om de gezamenlijke huisvesting van de AIVD en MIVD op de Frederikkazerne mogelijk te maken?
- 69 Wanneer dient de DMO uiterlijk verhuisd te zijn opdat de totstandkoming van de gezamenlijke huisvesting van de AIVD en de MIVD volgens planning kan verlopen?
- 70 Welke extra (exploitatie)kosten brengen alle vertragingen van de diverse projecten, in totaal met zich mee?
- 71 Heeft de plaatsing van nieuwe NAVO-zaken in Den Haag (bijvoorbeeld cyber) nog gevolgen voor het vastgoed (kosten) van Defensie?
- 72 Wat is de laatste stand van zaken wat betreft overleg met de medezeggenschap DMO?
- 73 Wanneer verwacht u overeenstemming te hebben met de medezeggenschap DMO over de verhuizing van het Haagse deel naar de Kromhoutkazerne?
- 74 Heeft het ontbreken van overeenstemming met de DMO medezeggenschap nog invloed op de huisvestingsplannen van de MIVD/AIVD?
- 75 Welke invloed kan het uitblijven van overeenstemming met de medezeggenschap DMO hebben op het besluit van gezamenlijke huisvesting AIVD-MIVD?

- Nr. Vraag
- 76 Wanneer verwacht u een oplossing te hebben voor het probleem met betrekking tot de verhuizing van DMO naar de Kromhoutkazerne in Utrecht?
- 77 Wanneer dient de DMO uiterlijk verhuisd te zijn opdat de totstandkoming van de gezamenlijke huisvesting van de AIVD en de MIVD volgens planning kan verlopen?
- 78 Kunt u toezeggen dat u – indien zich substantiële wijzigingen voordoen in de huisvestingsplannen van de MIVD – de Kamer daarover via de begrotingen en jaarverslagen van Defensie informeert (bijvoorbeeld onder niet-beleidsartikel 10 Centraal apparaat)?
- 79 Kunt u bij de regio Utrecht bij de volgende rapportage ook het project rond de MatlogCo in Leusden (exploitatiekosten/ investeringskosten) meenemen?
- 80 Kunt u al iets concreets zeggen over tijdelijke commerciële exploitatie van het Marine Etablissement Amsterdam (MEA)? Hebben partijen reeds interesse getoond? Zo ja, graag een toelichting.
- 81 Kunt u aangeven op welke locaties anders dan het MEA u nog meer kijkt naar commerciële mogelijkheden, alsmede naar maatschappelijke mogelijkheden? Welke afspraken heeft u hierover met het RVB gemaakt ten aanzien van bestaande af te stoten voorraad en voor de eventueel nieuw af te stoten voorraad?
- 82 Wat zijn de kosten voor de verbouwing van het KMar-gebouw voor de huisvesting van Dienstencentrum Werving en Selectie (DCWS)? Wat is de planning voor deze verbouwing?
- 83 Wanneer is het bijgestelde plan voor de project(en) in Den Helder precies klaar?
- 84 Wat zijn voor Defensie de financiële gevolgen voor het inzetten van de Van Hornekazerne als asielzoekerscentrum, voor de komende vijf jaar?
- 85 Wanneer moet de reorganisatie bij de DGO voltooid zijn?
- 86 Welke kosten brengen het in stand houden van de DGO-gebouwen (voor extra tweeënhalf jaar) met zich mee?
- 87 Wordt met de nieuwe indeling van de DGO (met 30 vestigingsplaatsen) de gewenste raming/besparing gehaald?
- 88 Kunt u een overzicht geven van al uw huurlocaties, het gebruik van deze locaties en uw plannen met betrekking tot deze locaties, daar u spreekt van het afstoten van een huurlocatie bij de herbelegging KMar-brigade Noord-Holland?
- 89 Kunt u concreter toelichten wat het verplaatsen van de luchtgevechtsleiding specifiek complex maakt?
- 90 Wanneer gaat het concept-reorganisatieplan van de KMar over in een definitief reorganisatieplan?
- 91 Hoeveel later wordt de Seeligkazerne afgestoten en klopt het dat dit niet terug te zien is in het schema van bijlage 2?